



ТОГТООЛ

2024 оной августын 6

№ 453

Улаан-Үдэ хото

**«Буряад Уласай дэбисхэртэ «Гүрэнэй-хубиин хэлсээнүүд тухай»
гэһэн 2005.07.21-нэй № 115-ФЗ Холбоото уласай хуулийн зарим
дүримүүдые бээлүүлхэ хэмжээнүүд тухай» гэһэн Буряад Уласай
Засагай газарай 2016.03.15-най № 93 тогтоолдо
хубилалтануудые оруулха тухай**

Буряад Уласай гуримшуулгын хуули ёһоной шиидхэбэриие хүсэндөө байһан хуули ёһонуудтай зохилдуулхын тула Буряад Уласай Засагай газар иигэжэ **т о г т о о н о**:

1. Буряад Уласай Засагай газарай 15.03.2016.03.18-най № 93 тогтоолдо (Буряад Уласай Засагай газарай 2017.06.29-нэй № 317, 2018.02.01-нэй № 58, 2018.10.17-ной № 581, 2020.08.14-нэй № 489, 2021.08.30-най № 489, 2022.06.21-нэй № 369, 2023.07.13-най № 403, 2023.08.29-нэй № 502) удаадахи хубилалтануудые оруулха:

1.1. Пункт 1 удаадахи удхатай 1.6-дахи хуби зүйл нэмэхэ:

«1.6. Хабсаргалта № 6 ёһоор гүрэнэй-хубиин хамжаан тухай хэлсээнүүдээр мэдээнүүдые «Хүтэлбэрилгэ» гэһэн гүрэнэй оньһожоруулагдамал мэдээсэлэй байгуулгада оруулалгаар Буряад Уласай гүрэнэй засагай гүйсэдхэлгын зургаануудай ба Буряад Уласай нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай харилсан хүдэлхэ гурим.».

1.2. «Гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай шиидхэбэриие бэлдэхэ талаар хүдэлмэриие эмхидхэхэ гурим» гэһэн хабсаргалта № 1 соо:

1.2.1. Пункт 7 иигэжэ шэнээр найруулха:

«7. Арсалдаанай үргэлжэлһэн ушарта ажалай арбан үдэрэй туршада Буряад Уласай Зөөрийн ба газарай харилсаанай яаманай, Буряад Уласай Эдэй засагай яаманай, Буряад Уласай нютаг можын хүгжэлтын жасын түлөөлэгшэдтэй Буряад Уласай Засагай газарай Түрүүлэгшын орлогшын дэргэдэ эблэрэл бэдэрэлгын зүблөө найдалгата зургаан үнгэргэдэг. Эблэрэл бэдэрэлгын суглаанай дүнгүүдээр найдалгата зургаан ажалай гурбан үдэрэй туршада зүрилдөөтэ асуудалнуудые шиидхэхэ тухай протокол бэлдэхэ, хэрбээ арсалдаата асуудалнуудай шиидхэгдээгүй ушарта найдалгата эмхи гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай дурадхал хаража

үзэхэгүй.».

1.3. Хабсаргалта № 3 соо «Гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай дурадхал оруулһан нюурай дурадхалые хаража үзэхэ гурим»:

1.3.1. Пункт 4 соохи нэгэдэхи дохол мүртэ «10-дахи статьягаар» гэхэн үгэнүүдые «10-дахи ба 42-дохи статьягаар» гээд хэлгэхэ.

1.3.2. Пункт 8 иигэжэ шэнээр найруулха:

«8. Хэрбээ дурадхал соохи гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй объектын тогтомол сэнгүүдые гуримшуулгын халбарида хабаатай зөөри байгаа хаань, Оросой Холбоото Уласай гуримшуулгын хуули ёһоной шийдхэбэринүүдэй ёһоор тодорхойлогдоһон тогтомол сэнгүүдые гуримшуулха онол арга, хэлсээ баталагшын ажал ябуулгыг гуримшуулгын удаан болзорой харуулалтануудые зүбшэлхын тула найдалгата эмхи гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай дурадхалай ороһон үдэрһөө ажалай дүрбэн үдэрэй туршада иимэ дурадхал Тогтомол сэнгүүдэй талаар улас түрын албанда эльгээхэ. Буряад Уласай Тогтомол сэнгүүдэй талаар улас түрын албан дурадхалай ороһон үдэрһөө ажалай 5 үдэрэй туршада тэрэниие хаража үзөөд, гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталхада зүб гү, али зүб бэшэ гү, али гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй бусад эрилтэнүүдээр иимэ хэлсээ баталбал болохо гэхэн мэдээсэл найдалгата зургаанда эльгээхэ.».

1.3.3. Пункт 9 соохи арбадахи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«Эблэрэл бэдэрэлгын хуралдаанай дүнгүүдээр эблэрэл бэдэрэлгын эмхи ажалай гурбан үдэрэй туршада зүрилдөөтэ асуудалнуудые шийдхэхэ протокол бэлдэхэ.».

1.3.4. Пункт 10 иигэжэ шэнээр найруулха:

«10. Зүрилдөөнэй үргэлжэлһэн ушарта найдалгата зургаан ажалай арбан үдэрэй туршада Буряад Уласай Зөөриин ба газарай харилсаануудай талаар яаманай, Буряад Уласай Эдэй засагай яаманай, нютаг можын хүгжэлтын жасын түлөөлэгшэдтэй эблэрэл бэдэрэлгын зүблөө Буряад Уласай Засагай газарай Түрүүлэгшын найдалгата зургааниие хинадаг орлогшын дэргэдэ үнгэргэхэ.

Эблэрэл бэдэрэлгын зүблөөнэй дүнгүүдтэ үндэхэлэн, найдалгата зургаан ажалай гурбан үдэрэй туршада зүрилдөөтэ асуудалнуудые шийдхэхэ протокол бэлдэхэ, хэрбээ арсалдаата асуудалнуудай шийдхэгдээгүй ушарта найдалгата зургаан гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай дурадхал хаража үзэхэгүй.».

1.3.5. Пункт 11 соохи нэгэдэхи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«11. Найдалгата зургаан ажалай гурбан үдэрэй туршада гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха гү, али үгы гү, али бусад эрилтэнүүдээр гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталхада зүб гү гэхэн хамтадхагдаһан тобшолол бэлдэхэ.».

1.3.6. Удаадахи 15-һаа – 22 хүрэтэрхи пунктнуудые иигэжэ найруулха:

«15. Хэрбээ «Гүрэнэй-хубиин хэлсээнүүд тухай» гэхэн 2005.07.21-

нэй Холбоото уласай хуулийн 37-дохи статьягай 4.6-дахи хувиин ёһоор найдалгата зургаан арсаха үндэһэ баримтыень заалгатайгаар гүрэнэй-хувиин хэлсээнэй тодорхой объект тушаа хэлсээ баталха аргагүй тухай шийдхэбэри абаа хаань, иимэ шийдхэбэрийн хуулбари ажалай дүрбэн үдэрэй туршада гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталалгыё үүсхэгшэдэ сахим хаягаар ба (гү, али) гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталха тухай дурадхал дотор заагдаһан шууданай хаягаарнь захил хэһэн бэшэгээр эльгээгдэхэ.

16. Хэрбээ найдалгата зургаан гүрэнэй-хувиин хэлсээнэй тодорхой объект тушаа гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталалгыё үүсхэгшын табиһан эрилтэнүүдэй ёһоор хэлсээ баталха тухай шийдхэбэри абаа хаань, тиимэ шийдхэбэрийн хуулбари ажалай хоёр үдэрэй туршада гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталалгыё үүсхэгшын сахим хаягаар ба (гү, али) гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталха тухай дурадхал дотор заагдаһан шууданай хаягаарнь захил хэһэн бэшэгээр, тэрэшлэн иимэ хэлсээ баталха тухай дурадхалай буулгабаритайгаар сахим түхэлөөр гүрэнэй захил абаха талаар Улас түрын агентствэдэ эльгээгдэхэ.

17. Гүрэнэй захил абаха талаар Улас түрын агентство гүрэнэй-хувиин хэлсээ үүсхэлшын дурадхаһан эрилтэнүүдэй ёһоор, гүрэнэй-хувиин хэлсээнэй объектдэ хабаатайгаар гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталха арга боломжо тухай шийдхэбэри найдалгата зургаанай абаһан үдэрһөө арбан хоногой туршада «Гүрэнэй-хувиин хэлсээнүүд тухай» гэхэн 2005.07.21-нэй Холбоото уласай хуулийн 37-дохи статьягай 4.6-дахи хубитай зохилдуулан хэлсээ баталагшада, мүн «Гүрэнэй-хувиин хэлсээнүүд тухай» гэхэн 2005.07.21-нэй № 115-ФЗ Холбоото уласай хуулийн 37-дохи статьягай 4.1-дэхи хубитай зохилдуулан, гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталха тухай хэрэг үүсхэгшэдэ (саашадаа- гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталха конкурсо хабаадаха бэлэн байһан тухай мэдүүлгэ үгэхэн ондоо нюур) табигдадаг эрилтэнүүдтэ харюусадаг ондоо нюурнуудһаа албан ёһоной сахим хуудаһанда (www.torgi.gov.ru) иимэ шийдхэбэри ба гүрэнэй-хувиин хэлсээнэй объект тушаа гүрэнэй-хувиин хэлсээнэй түсэл дотор тодорхойлогдоһон эрилтэнүүдээр гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталха мүрысөөндэ хабаадаха бэлэн байһан тухай мэдүүлгэнүүдые абаха зорилготойгоор гүрэнэй-хувиин хэлсээнэй түсэлтэй хамта гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталха тухай дурадхал оруулха. Гүрэнэй-хувиин хэлсээ үүсхэгшын дурадхаһан эрилтэнүүдээр гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталха арга боломжо тухай шийдхэбэри гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталха мүрысөөндэ хабаадаха бэлэн байһан тухай мэдүүлгэ оруулха газар болон болзор тухай мэдээсэлтэй байха ёһотой. Гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталха мүрысөөндэ хабаадахаар бэлэн байһан тухай мэдүүлгын түхэл Оросой Холбоото Уласай Засагай газараар баталагдаха. «Гүрэнэй-хувиин хэлсээнүүд тухай» гэхэн 2005.06.21-нэй №115 Холбоото уласай хуулийн ёһоор мэдүүлгэнүүдые абаха ба хаража үзэхэ.

18. Хэрбээ Зүблэлэй гүрэнэй-хувиин хэлсээ үүсхэгшын дурадхаһан ондоо эрилтэнүүдээр гүрэнэй-хувиин хэлсээ баталха тухай шийдхэбэри

абабал, найдалгата зургаан хамтын зүблөөнүүдэй түхэлөөр хэлсээ үүсхэгшэтэй хөөрэлдөө эмхидхэжэ, гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй эрилтэнүүдые зүбшэн хэлсэхэ ба зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүдтэ үндэһэлэн тэдээн тушаа хамтын шийдхэбэри абаха.

Дээрэ нэрлэгдэһэн зүблөөнүүдые үнгэргэхэ болзор Зүблэлэй шийдхэбэри баталһан үдэрһөө хойшо гушан үдэрһөө дээшэ бэшэ болзорто ондоо эрилтэнүүдтэ үндэһэлэн гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай Зүблэлдэ абаһан шийдхэбэрийн ёһоор найдалгата зургаан тодорхойло, гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталхые үүсхэгшэдэ иимэ шийдхэбэрийн абтаһан үдэрһөө хойшо ажалай хоёр үдэрэй туршада бэшэгээр мэдээсэгдэхэ, тэрэнэй буулгабариие гүрэнэй -хубиин хэлсээ баталха тухай дурадхал соо заагдаһан сахим аргаар гү, али шууданай хаягаарнь захил бэшэгээр тэрээндэ эльгээгдэхэ. Мүнгэ һомолдог ба бусад эмхинүүдтэй ондоо эрилтэнүүдые зүбшэн хэлсэхэ хэрэгэй гарабал, зүблөө үнгэргэхэ болзор гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталхые үүсхэгшын хэрэг ябуулгада үндэһэлжэ 90 үдэрһөө үлүү гарахагүй болзорто һунаагдаха аргатай.

19. Хэрбээ зүблөөнүүдэй үедэ таланууд гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй объектын талаар гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй эрилтэнүүдээр зүбшөөрһэн байгаа һаань, найдалгата зургаан гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй объектын талаар табигдаһан эрилтэнүүдтэй зүблөөнэй шийдхэбэри бүридхэн бэшэдэг ба тэрэниие гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталхые үүсхэгшэдэ иимэ шийдхэбэрийн абтаһан үдэрһөө хойшо ажалай дүрбэн үдэрэй туршада бэшэгээр мэдээсэгдэхэ, тэрэнэй буулгабариие гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай дурадхал соо заагдаһан сахим аргаар гү, али шууданай хаягаарнь захил бэшэгээр тэрээндэ эльгээгдэхэ.

20. Хэрбээ найдалгата зургаантай гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай хубилгагдаһан дурадхал болон хубилгагдаһан гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй түсэлые һайн тээшэнь шийдхэжэ шадаагүй ушарта найдалгата зургаан тэдэниие абаһан үдэрһөө хойшо ажалай табан үдэрэй туршада удаадахи шийдхэбэринүүдэй нэгыень захирамжын түхэлөөр абаха:

1) гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй эрилтэнүүдые зүбшэн хэлсэхэ ба энэ Гуримда үндэһэлэн, хөөрэлдөөнэй дүнгүүдые зүбшэхэ зорилготойгоор гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй үүсхэгшэтэй хамтын зүблөөнэй түхэлөөр дахин хөөрэлдөө үнгэргэхэ тухай;

2) гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай хубилгагдаһан дурадхал соо заагдаһан эрилтэнүүдэй ёһоор, гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха аргагүй байһан тухай арсаһан шалтагааниень үндэһэлэлгэтэйгөөр.

21. Хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдтэ үндэһэлэн, гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй үүсхэлшэ гушан үдэрэй туршада гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай хубилгагдаһан дурадхал ба гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй хубилгагдаһан түсэл найдалгата зургаанда оруулха ёһотой. Хэрбээ хубилгагдаһан гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй түсэлөөр гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй түсэлдэ соносхогдоһон хүрэнгэжүүлгэнүүдэй хэмжээ дээшэлүүлэгдэхэ тухай хэлэгдэнхэй байгаа һаань, гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталхые үүсхэлшэ хэды

мүнгэнэй бии тухай гү, али хубилгагдаһан гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй түсэлэй ёһоор гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй түсэлдэ мэдүүлһэн хүрэнгэжүүлгэнүүдэй 5 процент хэмжээндэ мүнгэ абаха арга боломжо тухай тухай баримта саарһаар баталагдаһан мэдээсэл үгэхэ ёһотой.

Найдалгата зургаан ажалай дүрбэн үдэрэй туршада гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай хубилгагдаһан дурадхал ба гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй хубилгагдаһан түсэл захиралтын түхэлөөр зүбшэлжэ, хаража үзэхэ. Хэрбээ гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталхые үүсхэгшэ тогтоогдоһон болзорто зүбшэн хэлсэлгын үрэ дүнгүүдээр оруулагдаһан хубилалтануудтай гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй түсэлые найдалгата зургаанда оруулаагүй байгаа һаань, найдалгата зургаан гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталхагүй тухай шийдхэбэри абажа, тиимэ шийдхэбэрийн буулгабариё гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй үүсхэгшэдэ ажалай хоёр үдэрэй туршада гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай дурадхал соо заагдаһан сахим бэшэгээр гү, али шууданай хаягаар захил бэшэгээр эльгээхэ.

22. Тус Гуримай 21-дэхи пунктын ёһоор зүбшэлэгдэһэн гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй түсэл, тус Гуримай 21-дэхи пунктда заагдаһан найдалгата зургаанай захиралтын буулгабари, тэрэшэлэн гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай дурадхал, гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай хубилгагдаһан дурадхал болон гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй хубилгагдаһан түсэл найдалгата зургаан сахим түхэлөөр гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй түсэл зүбшэлһэн үдэрһөө ажалай хоёр үдэрэй туршада гүрэнэй захил абаха талаар Улас түрын агентствэдэ захиралтын гараһан үдэрһөө арбан хоногой туршада табигдахаар эльгээгдэхэ.

Гүрэнэй захил абаха талаар Улас түрын агентство конкурсдо хабаадахаар бэлэн байлга тухай мэдүүлгэ оруулһан бусад хүнүүдһээ гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай хубилгагдаһан дурадхал соо хараалагдаһан гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй объект тушаа гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй хубилгагдаһан түсэлдэ дурадхагдаһан эрилтэнүүдэй ёһоор гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталхын түлөө мэдүүлгэнүүдые абахын тула энэ захиралта ба гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай хубилгагдаһан түсэлдэ заагдаһан эрилтэнүүдэй ёһоор конкурсдо хабаадахаар бэлэн байһан тухай дурадхал албан ёһоной сахим хуудаһанда (www.torgi.gov.ru) табиха.

Тус пунктын ёһоор, найдалгата зургаанай абаха шийдхэбэри дотор гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха конкурсдо хабаадахаар бэлэн байһан тухай газар ба саг болзор зааһан мэдээсэл оруулагдаха ёһотой.».

1.3.7. Пункт 23 хүсээ буураһанда тоолохо.

1.3.8. Пункт 26 иигэжэ шэнээр найруулха:

«26. Хэрбээ гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай дурадхал табиханай удаа дүшэн табан хоногой болзорто албан ёһоной сахим хуудаһанда (www.torgi.gov.ru) конкурсдо хабаадахаар бэлэн байһан тухай мэдүүлгэнүүдэй оробол, Гүрэнэй захил абаха талаар Улас түрын агентство ба найдалгата зургаан гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай дурадхалтай эдэ мэдүүлгэнүүдые «Гүрэнэй-хубиин хэлсээнүүд тухай» гэхэн 2005.07.21-

нэй № 115-ФЗ Холбоото уласай хуулийн 37-дохи статьягай 4.9-4.9-3-дахи хубитай, «Гүрэнэй захил абаха талаар Улас түрын агентство тухай ба тэрэнэй Буряад Уласай захил абагшадтай харилсан хүдэлхэ Дүрим баталха тухай» гэхэн Буряад Уласай Засагай газарай 2006.08.22-ой № 269 тогтоолтой зохилдуулан, хаража үзэдэг.

Хэрбээ найдалгата зургаанай гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха конкурсно хабаадахаар бэлэн байһан тухай мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэнэй удаа иимэ мэдүүлгэ үгэхэн нэгэшые нюур «Гүрэнэй-хубиин хэлсээнүүд тухай» гэхэн 2005.07.21-нэй № 115-ФЗ Холбоото уласай хуулийн ёһоор хэлсээ баталагшада ба ондоо нюурнуудта табигдаһан эрилтэнүүдтэ харюусана тогтооһон ушарта ба тэрэнэй гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха конкурсно хабаадахаар бэлэн байһан тухай үгэхэн мэдүүлгэнь иимэ мэдүүлгын түхэлдэ табигдадаг эрилтэнүүдтэ харюусабал, тус пунктн ёһоор тогтоогдоһон дүшэн хоногой үнгэрхэнэй удаа хүдэлмэрийн арбан үдэрэй туршада гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха конкурс (гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха тухай шийдхэбэри) «Гүрэнэй-хубиин хэлсээнүүд тухай» гэхэн 2005.07.21-нэй № 115-ФЗ Холбоото уласай хуулийн ёһоор үнгэргэхэ тухай Буряад Уласай Засагай газарай захирамжын түлэб найдалгата зургаан бэлдэхэ.

Энэ ушарта зохёогдоһон конкурсын баримта бэшэгүүдэй дансада гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха үүсхэлшын гү, али конкурсно хабаадагшадай али нэгэнэй конкурсно хабаадаха эрхые үндэхгүйгөөр хизаарлаһан эрилтэнүүд байха ёһогүй ба (гү, али) гүрэнэй-хубиин хэлсээ баталха үүсхэл гаргагшада гү, али али нэгэн хабаадагшадань конкурсно хабаадаха булюу талануудтай, хүнгэлэлтэтэй эрхэнүүдтэй байжа болохогүй. «Гүрэнэй-хубиин хэлсээнүүд тухай» гэхэн 2005.07.21-нэй № 115-ФЗ Холбоото уласай хуулийн ёһоор тогтоогдоһон гуримай үндэхөөр гүрэнэй-хубиин хэлсээнэй тобшололг хэгдэхэ.».

1.4. Тус тогтоолой хабсаргалтын ёһоор хабсаргалта №6 нэмэхэ.

2. Тус тогтоол албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хүсэндөө орохо.

**Буряад Уласай Толгойлогшо-
Буряад Уласай Засагай
газарай Түрүүлэгшэ**



А. Цыденов

*Хабсаргалта ород хэлэн дээрэ үгтэнэ